Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 1. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 3, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 3-го СІЧНЯ 1996 р. Ч. 1. РІК CIII.

ОПРИЛЮДНЕНО НОВІ ДАНІ ПРО НАСЛІДКИ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

Київ (УНІАР). — Згідно із статистичними даними Міністерства Чорнобиля, внаслідок катастрофи на ЧАЕС площа радіоактивно забрудненої території складає понад 50,000 квадратних кілометрів, на яких знаходиться 2,294 населені пункти.

Площа радіоактивно забруднених сільсько-господарських угідь складає 4.6 млн. гектарів, лісів — 4.4 млн. гектарів.

З використання виведено 180,000 гектарів сільськогосподарських угідь (в тому числі у зоні відчуження 52,000), 155,000 гектарів лісів (у зоні відчуження 110,000).

Згідно із статистичними даними, 3.2 млн. осіб постраждали внаслідок аварії, у тому числі біля 1 млн. дітей.

Над ліквідацією наслідків катастрофи працювало 356,600 осіб, з них інвалідами стало понад 50,000.

За даними Міністерства Охорони Здоров'я, понад 125,000 потерпілих померло, серед них майже 6,000 ліквідаторів.

Серед дітей кількість випадків захворювання на рака щитовидної залози збільшилася за 1990-95 роки у 6.5-10 разів.

В можливих змінах в МО України вбачають інтриґи Москви

Київ (УНІАР). — Як стало відомо кореспондентові УНІАР з добре поінформованих джерел, міністер оборони України Валерій Шмаров виступає проти розмежування уповноважень між Міністерством Оборони і Генеральним штабом.

Уже давно спостерігається загострення взаємин між міністром та начальником Генерального штабу генерал-полковником Анатолієм Лопатою. За словами високопоставлених осіб у Міністерстві Оборони, В. Шмаров має намір замінити А. Лопату на посту начальника Генерального штабу командувачем сухопутних військ Збройних Сил України генерал-полковником Василем Собковом.

Один з працівників Міністерства Оборони, коментуючи можливу резиґнацію А. Лопати сказав, що зацікавлення у цій справі уже біля двох років має Москва. За його словами теперішній міністер оборони Росії Павло Грачов уже не раз вимагав від українського міністра оборони В. Шмарова призначити начальником Генерального штабу В. Собкова.

За словами Марії Влад, яка довший час працювала у соціяльно-психологічній службі Міністерства Оборони, після першого міністра Костянтина Морозова, єдиною людиною, яка може сьогодні зробити щось для українського війська, є генерал-полковник А. Лопата. Саме тому на думку Н. Влад промосковські сили в українському військовому відомстві намагаються усунути його з посту.

Інформують також, що може йтися про резиґнацію В. Шмарова з посту міністра оборони. До речі, з джерел, пов'язаних з Адміністрацією Президента, стало відомо, що Л. Кучма не має наміру захищати В. Шмарова. Водночас парляментарні джерела подають інформацію, що і ліві фракції також не будуть обороняти В. Шмарова під умовою, що він зрезиґнує разом з начальником Генерального штабу А. Лопатою. Незважаючи на це, усі джерела сходяться на тому, що за будь-яких умов міністром оборони може бути лише цивільна особа.

ООН НЕ СКАСУЄ САНКЦІЙ ПРОТИ ІРАКУ

Ню Йорк. — Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Бутрос Бутрос-Ґалі цілком певно висловився щодо того, що санкцій проти Іраку не буде скасовано до того часу, поки Баґдад не почне виконувати всіх без вийнятку резолюцій Ради безпеки.

Б. Бутрос-Ґалі має надію, що іракські керівники приймуть пропозицію ООН продати нафти на 2 блн. дол., щоб за ці гроші закупити харчі і медикаменти для 20-мільйонового населення країни. „Санкції викликають у мене біль", — сказав Б. Бутрос-Ґалі, маючи на увазі страждання іракців, які опинилися у дуже скрутному економічному становищі.

Тим часом Баґдад відкинув пропозицію Ради безпеки, важаючи, що ООН втручається у внутрішні справи Іраку.

Як відомо, санкції були запроваджені після агресії Іраку проти Кувайту.

ДЕМОКРАТІЯ В РОСІЇ ПІД ЗАГРОЗОЮ

Москва (УНІАР). — Чужоземні аналітики пророкують, що обрання нового складу російського парляменту, в якому найбільше місць зайняли комуністи і жириновці, покладе край розвиткові демократії в Росії.

Газета „Вашінґтон Пост" з цього приводу зазначає: „Високий рівень політичної активности населення під час парляментарних виборів У Росії може здаватися обнадійливою ознакою. Однак ці вибори, можливо, ніяк не вплинуть на її майбутнє, а також на те, чи буде вона демократичним". На думку аналітиків газети, відрадним у такій ситуації може бути лише те, що „сьогодні Росією керують не Дума і не уряд Бориса Єльцина. Нею керують політично-економічні клани, які зформувалися ще у старих владних структурах".

Відомий американський меценат Джордж Сорос сказав у Вашінґтоні, що продовження усіх благодійних програм його фонду в Росії відтепер є маломовірним. Він пояснив своє рішення тим, що, незважаючи на кількарічне фінансування фондом багатьох російських наукових, освітніх, культурних та інших програм, це не сприяло становленню демократії. Росія, за словами мецената, „продовжує гратися у політичні ігри, а результати останніх парляментарних виборів наводять на песимістичні роздуми". Щодо розвитку програм свого фонду в інших країнах СНД, то Дж. Сорос буде їх продовжувати.

Депутати Державної думи Росії шостого скликання від демократичних та центристських партій і рухів провели консультації і оголосили у пресі, що вони у будь-якому випадку мають намір не допустити припинення демократичних реформ у Російській Федерації. З цією метою біля 50 депутатів збираються створити парляментарну групу центристсько-демократичної спрямованости.

Служба Гарріса назвала „людей року"

Вашінґтон. — Бюро опитів Гарріса першою „людиною року" назвала президента Билла Клінтона. На другому місці — спікер Палати Репрезентантів Нют Ґінґріч, на третьому — генерал Колін Повел, на четвертому — Перша леді Гіллярі Родгам Клінтон, на п'ятому — спортовець Майкл Джордан.

Далі у списку популярности служби Гарріса, за даними проминулого року, — покійний прем'єр-міністер Ізраїля Іцак Рабін, лідер республіканської більшости в Сенаті Боб Дол, мати Тереза, американський радіокоментатор Раш Лімбо і бейзболіст Кел Ріпкен.

Тим часом журнал „Тайм" „людиною року" назвав Н. Ґінґріча, виходячи з того факту, що програма конгресменів-республіканців „Контракт з Америкою" як була, так і дотепер залишається у центрі громадської уваги.

О. Мороз висловлюється про сільське господарство

Київ. — На зустрічі голови Верховної Ради України з журналістами говорилося про Всеукраїнську нараду з питань сільського господарства та її оцінку Олександром Морозом. Він вважає, що нарада безперечно була корисною, коли йдеться про Національну програму розвитку села в Україні. Одначе на думку О. Мороза „для того, щоб програма дійсно стала національною, в ній на першому пляні повинні бути інтереси селянина, інтереси товаровиробника".

Торкаючись приватної власности на землю, О. Мороз зазначив вона в Україні існує. Голова ВР уважає, що розділювання землі — це не кращий шлях для розвитку аграрного сектора, це загроза для економіки всієї держави". Якщо говорити про аграрну систему в цілому, то це має бути вирішено законодавчо, а не указами Президента. Сьогодні більшість українського селянства категорично проти того, щоб земля була товаром.

О. Мороз зустрівся з папським нунцієм

Київ. — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз зустрівся з Апостольським нунцієм Антоніо Франко. У повідомленні Міністерства Закордонних Справ з цього приводу підкреслюється, що „на нинішньому етапі розбудови українсько-ватиканських відносин є ймовірним використання можливостей цієї держави як потужної фінансово-економічної структури для вирішення проблем внутрішнього розвитку нашої країни".

Стало відомо, що невдовзі буде відкрито дипломатичне представництво України у Ватикані. Під час зустрічі А. Франко вручив О. Морозу низку документів Святішого Престолу, зокрема послання Папи Івана Павла II з нагоди Міжнародного Дня Миру 1-го січня під назвою „Дамо дітям мирне майбутнє" та лист до Української Греко-Католицької Церкви з нагоди 400-річчя Берестейської унії.

Під час зустрічі сторони заторкнули тему міжконфесійних стосунків в Україні, при цьому О. Мороз визнав, що релігійне протистояння є небезпечним для української держави. На думку А. Франко, існує два способи розв'язання міжконфесійних конфліктів — це співпраця і порозуміння між різними релігійними конфесіями.

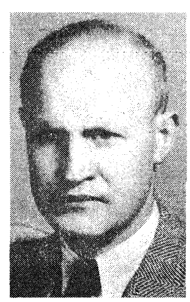
Помер інж. Л. Яцкевич

Філядельфія. — Відомий громадський діяч, активний у численних організаціях Філядельфії і довголітній вірний співробітник „Свободи", інж. Лев Яцкевич, помер на 88-му році життя в останній день 1995 року в домі своєї дочки в Іст Ґрінвич, Ровд Айленд.

Покійний залишив дружину Олександру, дочку Мотрю Головінську з мужем Андрієм, внука Тимоша і численну дальшу родину.

Залишив він також у смутку друзів з редакції щоденника „Свобода", з якими постійно довгі роки стояв у тісному контакті, ведучи рубрику „Життя і знання" понад 30 років. Останній його допис в цій рубриці появився з датою 2-го серпня 1995 року. Хоча знеможений довгою важкою недугою, майже до кінця свого життя був вірний своїй рубриці та дописам до неї.

Тіло покійного перевезено до Філядельфії, де Парастас буде відправлений у похоронному заведенні Насевича, у четвер, 4-го січня 1996 року, о год. 7:30 вечора.

Св. п. Л. Яцкевич

Похоронні відправи розпочнуться в п'ятницю, 5-го січня, о год. 10-ій ранку, Поминальною Службою Божою в українській католицькій церкві Царя Христа, а відтак тлінні останки спочинуть на кладовищі св. Марії У Факс Чейсі.

В Україні

ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРОВОДУ РУХУ

КИЇВ. — Днями відбулося перше засідання Президії Центрального проводу Народного Руху України. Рішення про утворення такої керівної структури ухвалили VI Всеукраїнські Збори Руху, які пройшли 15-17-го грудня. На першому засіданні Президії йшлося про забезпечення виконання рішень VI Зборів НРУ, зокрема — налагодження роботи новоутворених структур, серед яких — Економічна рада Руху. Президія Центрального проводу Руху також обговорила штатний розклад апарату секретаріяту НРУ. Наступне засідання Президії плянується провести після різдвяних вакацій, а згодом вони будуть проходити щотижня.

СТРАЙКИ НЕ ЗАГРОЖУЮТЬ

КИЇВ. — Згідно з результатами опитування, яке періодично проводить центр „Демократичні ініціятиви", твердження про суцільне зубожіння в Україні дещо перебільшене. Приблизно третина населення, незважаючи на економічні негаразди, зуміла пристосуватися до обставин і живе так, щоб „грошей вистачало". За соціяльно-економічними показниками цю групу складають здебільшого молоді люди віком до 30 років. Групу найбільш злиднених, яким не вистачає фондів на харчування утворюють переважно літні люди, в основному пенсіонери, які не працюють. Проте навіть у групі відносно добре забезпечених людей показник добробуту різко впав у жовтні. Це пов'язано з різким підвищенням оплати за помешкання і публічні послуги. Значна частина киян у цьому році не буде в змозі платити за квартиру і публічні послуги. Незважаючи на зниження рівня життя, кияни не плянують страйкувати.

ВІДБУВСЯ З'ЇЗД ЛІБЕРАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ. — 23-го грудня проходив третій з'їзд Ліберально-Демократичної Партії України. На порядку денному було питання про місце ЛДПУ в політичному житті суспільства, проблема розбудови організації, схвалено плятформи інших партійних документів. Відбулися вибори нового складу керівних органів партії.

НОВОРІЧНИЙ ПОДАРУНОК ГВАРДІЙЦЯМ

БІЛА ЦЕРКВА. — Чудовий новорічний подарунок — квартири у новому будинку — отримав летунський і технічний склад розміщеної у Білій Церкві окремої бойової ескадрильї Національної Гвардії, якою командує підполковник ґвардії Сергій Колебатих. Більшість офіцерів і прапорщиків цієї частини пройшла випробування вогнем в Афганістані, виявила мужність і геройство ще на початку чорнобильського лиха.

НОВА ПІДЗЕМКА В ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА. — Доказом спроможности господарювати на своїй землі назвав Леонід Кучма пуск підземки в Дніпропетровському. Президент України підкреслив, що Україна як незалежна держава першою з країн СНД здійснила пуск нової підземки.

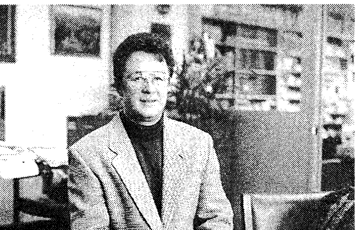
Є. СУПРУНЮК ДОМАГАЄТЬСЯ ЗАТВЕРДЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ КРИМУ

КИЇВ. — На зустрічі з депутатами Верховної Ради України голова Верховної Ради Криму Євген Супрунюк закликав їх якнайшвидше затвердити конституцію Криму. Голова ВР України Олександер Мороз сказав, що термін затвердження кримської конституції залежить від ступеня підготовлення проєкту з урахуванням загальних принципів автономії і структури держави загалом. За його словами, сьогодні йде інтенсивна праця над текстом цього проєкту в Комісії ВР України з питань правної політики та судово-правної реформи.

Молодий історик, що найшов свою ідентичність

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Через поріг нашої редакції переступає постійно все хтось новий та цікавий із гостей з України, але не часто трапляється така індивідуальність, як історик д-р Георгій Касьянов, що саме тепер перебуває впродовж чотирьох місяців в Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету, для дальших розшуків із своєї ділянки.

Хоча цей наш гість видається мені дуже молодим, він представляється як доктор історичних наук Національної Академії Наук у Києві, автор сімох книжок з історії України найновіших часів, з яких дві дістаємо від нього, щоб запізнатися з його працями. Це — „Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-80 років" і „Українська інтелігенція 1920-30-их років". Але впродовж цікавої розмови довідуємося, що Г. Касьянов переклав також історію України Ореста Субтельного з англійської мови на російську, а найновіший його проєкт, для якого саме тут збирає матеріяли, це праця про український націоналізм XX сторіччя.

Г. Касьянов в редакції „Свободи".

Мене однак у розмові з цією цікавою людиною найбільше у перших моментах дивує його російське прізвище та його студії найновіших подій з історії України.

— Як це так, чи ви українець з роду, чи із зацікавлення? — питаємо.

— Може це і дивне вам зрозуміти, але я знайшов свою ідентичність щойно у 1989 році та від того часу вповні почуваюся українцем та прагну допомогти до виявлення справжньої, нічим не прикрашеної історії найновіших подій. Мої батьки — неукраїці, а дідо Андрій Касіян з родиною чотирилітним хлопцем переселився на Урал з України і там вже виховувалися батьки та ми, діти. Розуміється, я виховувався на російській та світовій літературі, а до української повела мене професійна цікавість. А відтак, студіюючи історію, я зрозумів, що треба дати можливість людям знати повну правду про Україну та тих, що незважаючи на найтяжчі обставини,

(Закінчення на стор. 3)

Обрано лавреатів нагороди ім. П. Орлика

Київ (Р. Р.). — Тут у суботу, 30-го грудня, оприлюднено імена осіб, які напередодні нового року стали лавреатами нагороди ім. Пилипа Орлика.

Жюрі у складі українських підприємців і політиків, а також із ЗСА, Канади і Австралії, під головуванням народного депутата України Володимира Яворівського, згадану нагороду присудило за значний вклад у демократизацію українського суспільства.

Лавреатами 1995 року стали: Надія Матківська і Зенон Матківський, ЗСА; Євген Дудар, Україна; Тарас Гунчак, ЗСА; газета „Українські Вісті", ЗСА.

Заохочувальні премії отримали: творчий колектив театру ім. Т. Шевченка, Дніпропетровське, за виставу „І. Мазепа — гетьман України"; колектив інформаційно-аналітичної програми „Післямова" української телекомпанії „Нова мова". Вручення премій відбудеться 11-го січня.

В АМЕРИЦІ

СПІКЕР ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ Нют Ґінґріч заявив, що без договору про збалансовання державного бюджету республіканці не погодяться на будь-які тимчасові маніпуляції, щоб поновити урядування в державних установах які вже впродовж двох тижнів не виконують своїх обов'язків. Одначе зі схваленням такої спільної угоди між президентом Биллом Клінтоном і Конґресом на думку Н. Ґінґріча не може бути поладнано до кількох годин.

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА, 28-го грудня, президент Билл Клінтон усунув трирічні американські санкції проти Сербії. Він підкреслив, що економічні та військові санкції вповні сповнили своє завдання — привели сербів до спільних переговорів, де досягнуто замирення.

ЦЬОГО ТИЖНЯ СЕКРЕТАР Департаменту оборони Вілліям Перрі має в пляні відвідати американських вояків у шістьох місцях в Боснії, включно з головною базою в Тульзі. Він буде першим із високопоставлених американських урядовців, який відвідає ці райони від коли перші американські вояки з 20,000 контингенту ЗСА, почали займати свої позиції в Боснії 16-го грудня. Президентові Биллові Клінтонові, який також вибирається з відвідинами туди, В. Перрі порадив ще зачекати, бо його приїзд сповільнить і так вже спізнене через погоду розташування американських військ.

У СЕРЕДУ, 28-ГО ГРУДНЯ, до Ню Йорку на короткі одноденні святочні відвідини з Вашінґтону приїхали дружина президента Билла Клінтона Гіллари Родгам-Клінтон зі своєю матір'ю та дочкою Челсі Клінтон. Відвідуючи цю космополітальну столицю вони полуднували у відомому ресторані „Рашен ті рум", а після полуденку були на святочній програмі у „Радіо Сіті Мюзік Галл".

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Росії Віктор Черномирдін, у зв'язку з перемогою комуністів в недавніх виборах до Державної думи, вважає можливою їхню участь в уряді. Відповідаючи на це заохочення, перший заступник голови ЦК Комуністичної партії Російської Федерації Валєнтін Купцов сказав у розмові з журналістами, що комуністи увійдуть в уряд тільки за умови зміни економічного курсу. „Ми висуваємо перед кабінетом Черномирдіна дві умови: кардинальну зміну соціяльної політики, відновлення соціяльних гарантій і перегляд вислідів приватизації, проведеної з грубим порушенням законів", — підкреслив В. Купцов. Він також повідомив, що комуністи готові консолідуватися не тільки з консервативно-совєтським бльоком Ніколая Рижкова „Влада — народові", але навіть з рухом Віктора Анпілова „Трудова Росія", який проголосив своє право вдаватися до неконституційних методів боротьби за владу.

Шановні читачі!

Щиро дякуємо всім тим читачам, які по одержанню різдвяних карток відразу щедро відгукнулися, переславши замість належности за них свою пожертву на Фонд Відродження України — УНСоюзу. Але є ще дуже багато читачів, які забули, мабуть, або не доглянули це у передсвяточній метушні. Тому до тих шановних читачів звертаємося з гарячим проханням по можности зложити свою пожертву, яка допоможе УНСоюзові нести дальшу поміч Україні у її змаганнях до утвердження своєї незалежности.

Екзекутивний Комітет УНСоюзу

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Чи справді корабель потопає?

Беручи до уваги минулорічні політичні події в ЗСА та їхні круті наслідки, таки треба признати рацію тим, що у всьому цьому процесі вбачають таки великий вплив отієї голосної республіканської революції — здобуття більшости в Конґресі, вперше за 40 років, але не можна применшувати ні в якому разі також і впливу тихої контрреволюції окремих, але важливих американських політиків.

Згідно з багатьма аналітиками, революція республіканців не була аж таким ідеологічним тріюмфом, але радше наслідком відрази громадськости до політично здеморалізованої Демократичної партії. Республіканські переможці не зуміли використати належно ситуації, тільки з тіюмфом продемонстрували свою ароґантність, короткозорість і політичну невиробленість. І сьогодні, коли глянути тверезо і без жодного упередження, відчувається, що Республіканська партія серед громадськости користується такою ж популярністю, як демократи рік тому. Тим часом громадськість, вражена неспроможністю діяти політично зрілими методами і відсутністю будь-якої відповідальности провідників обидвох партій, у своїй безрадності стала надто дражливою та нетерпеливою в цьому нашому нервовому сьогоденні 90-их років, що дало перевагу таким почуттям, як громадська нахабність вимагати, зневажати і відкидати, що в свою чергу створило не надто покірний та ввічливий натовп, ім'я якому народ.

Всі ці чинники стали причетними до тієї спокійної контрреволюції — у цьому випадку опору окремих державних мужів проти цієї нової громадськости, що його вони проявляють своїм відходом із лав активних і довголітніх політиків. Про свій відхід із активної політики заявили 32 члени Палати Репрезентантів і 12 членів Сенату. Можна було б цей опір до деякої міри оправдати, якби розходилось про невідомих людей, які випадково були обрані та нічого важливого не доконали впродовж свого перебування у Вашінґтоні. Одначе тут йдеться про таких відомих, розсудливих і розумних політиків як сенатори Билл Бредлі з Ню Джерзі, Сем Нан з Джорджії, Ненсі Лендон-Кассебавм з Кензасу і Алан Сімпсон із Вайомінґу,та такі рішучі члени Палати Репрезентантів як Патриша Шродер з Кольорадо і Стів Ґандерсон з Висконсину. Не можна ні в якому разі оминути відмови кандидувати у президентських виборах 1996 року такої особистости, як ген. Коллін Повел, що й було кульмінаційною точкою тієї минулорічної контрреволюції, що за своїм змістом стала їх єдиним способом протистояння незвичній нахабності виборців, надто партійно спрямовані рішення їхніх колеґ і вульґарність засобів масової інформації, зокрема преси.

Чи таке полагодження справи саме тими особистостями знайде оправдання в історичному майбутньому, мабуть, що ні, але їм належиться признання бодай за те, що продемонстрували своє політичне „я" хоча б і таким способом. Але, як тоді бути отому великому в очах цілого світу незнищимому кораблеві американської політики? Політики, що понад 200 років витримала всі удари історії — заселення нових земель, спротив Англії, боротьбу з Мехіко, громадянську війну, ізоляціонізм, Першу і Другу світові війни, невдачі Корейського та В'єтнамського конфліктів, „ холодну війну" , розпад СССР, внутрішні расові заворушення , посередництва у замирені на Близькому Сході та провідну ролю у полагоджені боснійського конфлікту.

Зваживши всі аспекти історичної минувшини і трохи бурхливого сьогодення, виглядає, що цей корабель американської політики у практиці має досить солідну основу, тому напевно переборе й теперішній неспокій та випливе на чисті води. Може він, цей корабель, трохи хитається, але ні в якому разі не потопає.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Світуха

РОСІЯ ПЕРЕД ДЕМОГРАФІЧНОЮ ЗАГРОЗОЮ

I

В різних російських і англомовних журналах появився за останній рік ряд статтей, які вказують на загрозливі демографічні тенденції в Російській Федерації (РФ) в останніх кількох роках. В опінії деяких авторів існує реальна небезпека зменшення кількости населення РФ із 147 млн. на початку 1995 року до яких 126 млн. в 2020 році, себто на більше як 20 мільйонів упродовж лише однієї ґенерації. Деякі автори б'ють на сполох, уважаючи, що без відповідних протизаходів теперішні тенденції можуть мати ґрунтовні геополітичні і економічні наслідки і то не лише для Росії, але і для інших країн европейського континенту, зокрема для її сусідів, включно з Україною.

Демографічні зміни є надто складним явищем, щоб їх можна було рахувати як такі, що відносяться лише до корінних росіян та території РФ. Не може бути сумніву, що тенденції, про які тут мова, безпосередньо поширюються і на мільйони українців та осіб інших національностей, які живуть на території РФ. Це питання заслуговує на увагу ще й тому, що при відсутності більш позитивних, але вірогідних даних, слід припускати, що подібні корінні проблеми в значній мірі поширені і в Україні.

Про головні причини і наслідки демографічної кризи в РФ згадується в часописах „Ізвєстія", „Труд", „Нєзавісімая Ґазєта" та інших, також у статті Вадима Первишина в журналі „Наш Совремєннік" (ч. 10, 1995 р.), з яких вживаємо цифри, подані у цій статті. Точнішу статистику можна також знайти в „Демографічному річнику Російської Федерації" (видання Ґоскомстат, 1994 р.), а також в деяких англомовних розвідках (журнал „Transition" з 20-го жовтня 1995 р. та інші).

Найважнішим показчиком демографічної кризи є зростаюча з року в рік смертність населення при різкому зменшенні кількости народин. Якщо в 1990 році природний приріст населення в РФ ще становив 338,000 осіб, то у зв'язку з постійно зростаючою смертністю в 1994 році дефіцит приросту населення осягнув 1.2 мільйона осіб. За той же час кількість народжень впала з 2 млн. до 1.2 млн. річно, себто на 40 відсотків.

У 1980-их роках пересічний вік життя в РФ був 65 років для чоловіків і 74.6 для жінок, але вже в 1994 році виказується спад до 57.3 року для чоловіків і 71.1 для жінок. Для порівняння пересічний вік чоловіків у Канаді оцінюють на 74.8, а жінок 81, в ЗСА 72 і 79, у Франції 73 і 81, в Польщі 66 і 75 років. У деяких реґіонах РФ через забруднення довкілля пересічний вік людини впав до 44 років. Різниця 14-ох років поміж чоловіками і жінками є безприкладною і її пояснюють високим відсотком смертности від хронічних недуг, від індустріяльних випадків, від затруєння (включно з алькоголем), а також від самогубства. Випадків самогубства в 1994 році було 61,740, два рази більше, ніж в кінці 1980-их років. У РФ смертність чоловіків у найбільше продуктивному періоді їх життя (20 до 40 років) перевищує смертність жінок більше, як в чотири рази.

(Закінчення буде)

Степан Яворський

МОСКОВСЬКИЙ ЖУРНАЛ ПРО УКРАЇНУ

I

У московських газетах і журналах майже ніколи не можна знайти щонебудь позитивного або об'єктивного про Україну. Тому цікавим вийнятком була стаття доктора історичних наук Дмитра Фурмана, головного співробітника Інституту Европи Російської академії наук, надрукована в московському теоретичному і політичному журналі „Свободная Мисль" (ч. 1, 1995).

Д-р Фурман написав статтю під заголовком „Україна і ми (Національна свідомість і політичний розвиток)", яка заслуговує на увагу тому, що вона об'єктивно і позитивно коментує події в Україні після розпаду Совєтського Союзу.

Автор пише про взаємини українців і росіян, які до цього часу були базовані на концепції „старшого (тобто російського) брата" і „молодшого (тобто українського) брата". Хоч, на думку автора, російський народ створив велику імперію і велику імперську культуру, український мав повноцінну державність лише тоді, коли відокремився від старoруського етносу.

Фурман каже, що ставлення росіян до українців мало велику кількість варіяцій. Від категоричного заперечення того, що це особливий народ, а не етнографічна група росіян, що українська мова — це мова, а не простонародний південноросійський діялект, до того, що український національний рух — це „поважний рух", а не штучна конструкція, майже оперета, яку в цьому бачив Міхаїл Булґаков.

Д-р Фурман цитує сучасного українського публіциста А. Левченка, який у статті з 13-го грудня 1992 року писав про іронічну неповагу російського погляду на Україну, про те, що „українська атрибутика викликає у росіян сміх, і то не сміх над чужинцями, а сміх родинно близький" (А. Левченко, „Російсько-українські турботи", „Нєзавісімая Ґазєта", 13-го грудня 1992).

Далі проф. Фурман звертає увагу на те, що російські засоби масової інформації постійно говорять про українські економічні труднощі і невдачі. Однак вони не звертають уваги на те, що принаймні в політичній ділянці „молодший брат" виявився мудрішим від „старшого" та що вибори президента і вибори до Верховної Ради відбулися мирним і демократичним способом. Таким чином, за словами автора, Україна здала іспит зрілости на демократію, тоді як Росія подіями жовтня 1993 року виказала свою примітивність і недозрілість, коли йдеться про демократичний процес. У результаті „молодший" брат виявився більш талановитим, ніж „старший" — факт, який, очевидно, ще не дійшов цілком до свідомости „старшого".

Автор статті твердить, що в СССР концепція „старшого" і „молодшого" брата була закріплена інституціонально та ідеологічно. Все таки, на його погляд, Жовтнева революція була в першу чергу революцією російською. Большевики прийшли з півночі і сходу і знищили Українську Народну Республіку. І хоч 20-ті роки ленінської національної політики і Нової економічної політики були позитивними періодами для України, куди в той час повернулися діячі Центральної Ради, 30-ті роки стали трагічними. Вони принесли з собою голод, якого Росія не знала, і смерть мільйонів людей.

Совєтська держава в найбільш жорстокий спосіб боролася з найменшим проявом українського націоналізму, який інтерпретувався незмірно ширше, ніж, скажімо, вірменський або узбецький. Далі автор зауважує, що у спільній державі сприймання її історії було різним. Для росіян Петлюра — це майже лайливе слово, а Бандера — прямо огидний. Але для українців прізвище Петлюри не могло мати неґативного забарвлення, а в Західній Україні збереглась пам'ять про партизан, які вели жорстоку, безнадійну і самовіддану боротьбу ще в 50-их роках. Для українців 20-ті роки — це період національного піднесення. Для росіян сталінський період міг бути огидний і страшний, але це був період, в якому постала найбільша в світовій історії (від Меконґа до Ельби) імперія, в якій росіяни мали абсолютну зверхність, а для українців це був період голодомору і русифікації.

(Закінчення буде)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Теодор Терен-Юськів

Великий успіх концерту ансамблю пісні і танцю МВС

Концерт відбувся у залі Мистецької школи в Ню Йорку 22-го жовтня 1995 року. Він був до того ж надсподівано успішним. Навіть не тому, що його поручала низка наших авторитетних організацій, а тому, що сам 70-особовий ансамбль своїм виступом викресав яскраве, позитивне враження у всієї численної публіки. Оте невідгомоніле ще пережиття не було стисло, строго високомистецьке, а радше популярно ефективне, загальнопринадливе. Такого роду концерту в нас тут досі не було. Співи ми мали, танки теж, але чоловічого хору зі справжньою, путньою оркестрою недоставало. Навіть у славнозвісному ансамблі Верьовки немає чоловічого хору. Шкода, що з групою Міністерства Внутрішніх Справ не прибула сопраносолістка, яка на касетці ансамблю виспівує гарно релігійне „Аве Марія" (Бах — Ґуно). А якби співачка додала хоч би одну народну, наприклад, „Чотири воли пасу я", з хором і оркестрою, була б бликуча точка. Та це вже хіба наступним разом.

Координаторами цього турне були Володимир Луців з Лондону, Ігор Раковський з Ню Йорку та Аркадій Дурбак з Чикаґо. Особливо два перші дуже добре відомі нам з нашого громадського життя.

Сам хор, коло 30 осіб, може гордитися своїми знаменитими тенорами, де і високе „ц" („до") закосичувало їхній спів. Інші голоси підхожі, хоча до басів було б корисно додати ще хоч одного контриста. В хорі має бути аж три диригенти, проте головний з них — це симпатичний підполковник Роман Черепаха. Він справжній диригент і наш хлопець зі Золочева. На касетки і відеокасети цього хору великий попит.

Цікаво, що балетним виступам, крім оркестри, допоміжний теж хор, бо підспівує. Це, само собою, підносить враження танцювального показу. Балет невеличкий, молоденький, намагається приєднати собі глядачів своєю ще ранньою досконалістю. Хлопці мусять уважати, щоб не було переборщень у танкових витівках. Присідачі легкі, як пера, значить, бездоганні. Оркестра має і наші народні інструменти, як цимбали, сопілка тощо. І сопілкар С. Куліс близький своєю грою до віртуозности, однак мусить не забувати і про настроєвість.

Безумовно, стрижнем концерту є саме хор зі своїми солістами. Найкращим і найпохвальнішим було започаткування концерту піснею-гимном М. Гайворонського на слова О. Олеся „Живи, Україно". Наша публіка не чула ніколи краще заспіваних пісень, таких як „Ой, на горі, на Маківці" та „Гей там на горі Січ іде". На жаль, треба звернути увагу і на недоліки програми, які не повинні були знайтись у цьому концерті. Власне щодо обох згаданих пісень. Вони не стрілецькі, як подано у програмці, бо перша упівська, а друга — січова. Баритон О. Дутка проспівав переконливо пісню „Стоїть явір над водою". Сама пісня, хоч і під народну мелодику, композиторові не вдалася. У зворушливім, народнім наспіві „Ой там при долині" в обробці П. Потапенка бракує імени автора стрілецьких слів Р. Купчинського. Як же таке наймення можна облишити? Безсмертна „Закувала" Ніщинського — це пробний камінь усіх чоловічих хорів. І тут початковий темп зашвидкий, спів заголосний, адже „...заплакали хлопці". Дальше фразування дуже переконливе. Лише наприкінці, останнє „Ще гірше кувати кайдани", мусить бути далеко повільніше та дуже драматично скандований кожний склад слова. Поминаючи завваги, баси в загальному були тут браві. Тенор-соліст (де ж ім'я?) дзвінкий, бездоганний. В пісні „Їхав козак за Дунай" солісти дуету мусять неодмінно співати чисто, особливо на початку. Сама ж пісня і Бетовенові подобалася б.

Гарно було почути в другій частині програми Бортнянського „Під Твою милість" без супроводу оркестри. Піяніссімо принадне, задушевне. В закінченні низьке „ц" чи „до" було чутне, проте придався б ще один контрист. І знову огріх, який не смів трапитися тут: „Човен хитається" по-большевицьки „народна пісня", а вся ж пісня, як слова, так і музика, того ж Р. Купчин-

(Закінчення на стор. 4)

Арсен Турцевич,
Швеція

СВЯТ-ВЕЧІР У КАМЕРІ Ч. 52

(Спомин)

I

Настало 6-те січня 1942 року. Вже з самого ранку почав падати сніг. Сніжинки вкривали землю, дерева, загорожу, дахи будинків, костьолів, немов би хотіли прикрити все навколо свіженькою пухкою білою шатою. У природі була врочиста тиша, лише снігові олив'яні хмари густо нависли над землею.

І не одному з наших людей, що в той час перебували у Кракові, мабуть, здавалося того дня, що ця тиша створювала якийсь особливий, небуденний, святочний настрій. Нічого дивного! Адже це було напередодні українського Різдва Христового.

Наближався наш Свят-вечір. Та ба! Цієї чудової містерії природи не могли сприймати безпосередньо в повному обсязі 25 осіб — політичних в'язнів у камері ч. 52 німецької в'язниці в тому ж Кракові, на вул. Монтелюпіх, 6.

Важкі тюремні двері камери й кам'яна стіна навколо в'язниці відділяли нас від зовнішнього світу. Ми могли відтворити у своїй свідомості цей прекрасний зимовий образ лише на підставі того, що було видно крізь тюремні вікна, що, мабуть, так таки й виглядав, як я уявляв собі й сам.

Ми могли лише бачити у верхніх шибах двох великих вікон нашої камери (нижні були непрозорі, з матового скла), що виходили на тюремне подвір'я, як стелився сніг на зелений дах будинку німецької „шуцполіції", що стояв зараз таки за муром, поза в'язничною площею. Дивлячись у вікна, ставши на стілець або лавку, трохи оподалік від вікон з огляду на безпеку, бачили ще, як сніг чіплявся колючого дроту, з якого була зроблена досить висока засіка на високому й без того в'язничному мурі.

І більше нічого не бачили ми поза тюремним подвір'ям, хіба обсипаних снігом вартових жандармів, одягнених у досить довгі, на кожусі, зеленаво-сині шинелі та взутих з чобітьми у важкі валянки, що з автоматами через плече ходили вдень і вночі навколо тюрми. Точніше кажучи, не бачили ми нічого, що було б поза в'язницею та належало б вже до „волі". Будинок поліції хоч і стояв по той бік муру, однак разом з будівлею, де перебували ми, зливались в одну понуру тюремну цілість. Видно було, правда, єдине вільне — зимове небо, закутане в темносині хмари.

Та незважаючи на обставини, серед яких ми перебували, був у нас настрій не такий, як в інші дні. Всі ми були у святковому піднесенні, бо й до нас у тюрму мав завітати наш український Свят-вечір.

У створенні цього різдвяного настрою сприяли ще різні інші зовнішні фактори.

Ще задовго до різдвяних свят, з ініціятиви друга Ростислава Волошина, ми постановили, в міру можливости, відзначити у себе в камері наш Свят-вечір. Для того ми найперше почали заощаджувати дещо з наших дуже скромних харчів, що одержували як допомогу від українського громадянства в Кракові через Український Допомоговий Комітет. Це були, в першу чергу, цукор, мармеляда, смалець і цибуля. Мармеляду і смалець переховували поміж подвійними рамами одного вікна. Ця схованка була під кожним оглядом найбільш відповідною, бо нижні шиби були, як я вже згадував, з матового скла, а саме вікно було не навпроти дверей, а у західньому кутку, перед яким ми вдень складали один на одному свої сінники. У зимовий час це місце також виконувало ролю ідеального холодильника для наших харчів. Обшуків у нашій камері ніколи не робили й ми могли бути впевнені, що наші небагаті запаси долежать до різдвяного часу. Переховувати цукор та цибулю було набагато простіше. Ці продукти можна було приткнути денебудь, бо вони не псувалися і не розтоплювалися.

Та не хлібом єдиним жив чоловік буде, як сказано у Св. Євангелії. Так і ми, крім справ, що зв'язані з підтриманням нашого тіла, подбали також і про духову сторону проведення Свят-вечора. Для цієї мети ми вирішили „видати" й зачитати на Свят-вечір невеличку збірку „творів" на різні теми — літературну, національно-політичну, релігійну, гумористичну та інші, авторами яких були б ми самі, друзі камери ч. 52. Тому що наша двадцять п'ятка складалась майже виключно зі студіюючої молоді, завдання це було більш-менш нам під силу. Однак виринули інші труднощі, часто технічного характеру. Проблемою було, де і як дістати паперу та олівців — речі, які суворо було заборонено мати в'язням. Та після деякого часу успішно розв'язане було й це питання. Через друзів, що були вже т. зв. „посмітюхами", тобто працювали на тюремній кухні, замітали коридори або прибирали навіть в'язничну канцелярію і мали, отже, відносно більшу свободу рухів і „зв'язків", дістали ми більші чи менші обламки олівців та папір. Папір, щоправда, не цілком надавався до писання, бо це був звичайний сірий папір, призначений до опакування. Але, як кажуть, на безриб'ї й рак риба, і на цьому папері можна було писати, а пізніше відчитати написане.

Вже десь перед самим латинським Різдвом наші святочні приготування були здебільшого закінчені: заготовлено харчі, твори акуратно зшиті в чорний зошит.

Друг Сергій Іллюк, що мав не абиякий артистично-малярський хист, художньо оформив обгортку зошита, на якій гарними, як було всіма схвалено, літерами червоного кольору (роздобули ми також і червоні олівці) написав: „Скоморох".

Надвечір 6-го січня 1942 року, сповнені різдвяного настрою, чекали ми відповідного моменту, щоб засісти за святвечірній стіл. У той день і в коридорі був відносний спокій. Не чути було зайвої метушні, брязкоту ключів, стукоту на камінній підлозі підкованих військових чобіт, бо це було рівночасно й латинське свято „трьох королів", і частина ґестапівців, що належала до тюремного персоналу, мала також вихідний день.

Після 5-ої години вечора, раніше, ніж на цілу годину проти звичайного дня, „посмітюхи" поставили в коридорі під нашими дверима бідон з кавою. Відтак вартовий-ґестапівець відчинив двері й ми одержали нашу щоденну вечерю, що складалася з теплої, щоправда, але гіркої, бо не засолодженої, чорної, невідомого походження, рідини, яку ми називали власне „кавою". Але ми не пили її відразу, як це робили кожного дня, лише відклали на пізніше, як святочну страву.

Звичайно у такі й інші святкові дні після роздачі кави й коротенького „апелю" при цьому не турбувала нас більше тюремна сторожа своєю зайвою „візитою".

Почекавши ще деякий час, ми заходились накривати стіл. І під цим оглядом сприяло нам щастя, бо не пройшло й кілька хвилин, як стіл був накритий чистим білим обрусом.

Друг Йосип Позичанюк, як на чудо, мав з собою в камері невеличку валізку, а в ній поскладані дбайливою рукою його старенької матері одне убрання, чиста натільна й постільна білизна й інші особисти речі. Такі два білі простирала друга Йосипа, з його дозволу, й стали нам тепер у пригоді, як обруси. Ми швидко впоралися з накриттям стола й сіли на лавках на свої місця до вечері. Перед кожним стояла бляшана миска з кавою й ложка біля неї — єдиний наш посуд у в'язниці.

(Продовження буде)

ВИЗНАЧЕННЯ НОВИХ ЗАВДАНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В АМЕРИЦІ

(11-та конференція Вашінгтонської Групи)

Вашінгтон (Г. Колесса). — „Українська громада: визначення нової ролі“ — такою була тема цьогорічної 11-ої конференції, влаштованої Вашінгтонською Групою (Асоціяцією Українських Американських Професіоналістів — ТВҐ) у залі готелю „Маріотт“ в Арлінгтоні, Ва. Зосередившись на діяльності української діяспори, яка після досягнення Україною незалежности повинна дещо змінити напрям своїх дій, конференція поставила перед собою мету переглянути три основні аспекти: визначення нових напрямів діяльности української громади в діяспорі; визначення конкретних чинників для впровадження їх у дію та знайдення способів їх фінансування. Велика увага, як і на минулих конференціях ТВҐ, була приділена питанню про ролю України у міжнародному світі та способам допомоги Україні зі сторони громади Північної Америки.

Понад 150 осіб були присутні на конференції, яка проходила від п'ятниці до неділі, 6-8-го жовтня. Відкрив її президент Вашінгтонської Групи Юрій Масюк. Згідно із традицією привабленя до участи у конференції промовців високого калібру, до головного слова було запрошено спеціяльного асистента Президента Клінтона, старшого директора Ради крайової безпеки, відділ Росії, Евразії та України, Койта Блекера та президента Фрідом Гавз, безпартійної організації боротьби за людські права, Адріяна Каратницького. Зупинившись на питанні політики Клінтона по відношенню до України, К. Блекер підкреслив, що, не дивлячись на перешкоди, народ України повинен продовжувати твердо йти до економічних реформ. А. Каратницький, у свою чергу, приділив особливу увагу необхідності впливів українсько-американської громади на політику Вашінгтону.

Промовляє спеціяльний асистент Президента Клінтона К. Блекер.

Чотири панелі першого дня конференції, як належить, не тільки висвітлили саму тему, але й породили жваві дискусії. Обговорено такі теми, як „Розвиток зогоди у досягненні цілей української громади“ (доповідачі — генеральний директор Міжнародного Інституту Менаджменту в Києві Андрій Масюк та професор історії та політичних наук університету Йорк в Торонто Орест Субтельний), „Служіння нашій громаді“ (екзекутивний директор Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії Орися Гевка, президент Товариства Українсько-Американських Адвокатів Орест Єйна і президент Українського Лікарського Товариства Північної Америки Тиміш Трусевич), „Приваблення уваги ширших кіл до наших справ“ (консультант з питань відношення до уряду і засобів інформації Ірина Яросевич, президент УККА Аскольд Лозинський та старший дорадник Центру стратегічних та міжнародних студій Ричард Мирфі) і „Фінансування наших проєктів“ (старший директор пограми Фундації „Евразія“ Грета Булл, директор Української Інформаційної Служби у Вашінгтоні Тамара Ґалло та президент Фундації ‚ЗСА—Україна' Надя Комарницька-МекКоннелл).

Цікавий підхід до проблеми сучасних завдань для збереження української громади в Північній Америці продемонстрував проф. О. Субтельний. Доповідач запропонував до вибору дві можливості: зосередження уваги на самих себе як етнічну групу, яка діяла б на неідеологічній основі та існувала б завдяки бажанню на основі традицій зберегти свою ідентичність. Другий шлях — це стати групою тих, хто постійно огляда-ється на Україну та її під-тримує.

„Українці-американці повинні сприймати діяспору у такому сенсі, у якому її сприймають жиди. Діяспора мусить допомагати землі своїх предків, нашим братям в Україні, сприяючи кращому їх життю“, — сказав Аскольд Лозинський. Р. Мирфі підкреслив: „Якщо б українсько-американські організації об'єднали свої зусилля, то наша репрезентація у Вашінгтоні була б сильною та ефективною“.

О. Гевка поділилася із слухачами конкретними порадами щодо фінансування деяких акцій розвитку громади і допомоги українцям в діяспорі, черпаючи приклади із власного багатого досвіду.

Звучали на конференції також поради щодо одержання грентів від Уряду — як правильно висловлювати пропозиції, подавати проєкти і т. д. (Т. Ґалло, Ґ. Булл, Н. Комарницька-МекКоннелл).

Крім панелів, програма конференції включала також виступ амбасадора України до ЗСА Юрія Щербака (після полудня у неділю в залі Потомек). Провідна думка його доповіді: діяспора повинна розуміти стан сьогоднішньої України та почування народу, який переходить тяжкий час випробувань, і продовжувати всесторонньо йому допомагати.

Біля мікрофону — проф. О. Субтельний. Сидять: А. Масюк (зліва) та Ю. Масюк.

Під час вручення нагород Українським Відділам „Голосу Америки“ та „Радіо Свобода“ (зліва): колишній керівник Українського Відділу радіопередачі „Голос Америки“ Микола Францужженко, теперішній керівник Володимир Біляїв, колишній керівник Михайло Терпак, директор „Голосу Америки“ Джеффрі Ковен, директор „Радіо Свобода“ Кевин Клос, заступниця президента ТВҐ Марта Зелик, президент Юрій Масюк, працівник „Голосу Америки“ Адріян Кармазин та старший кореспондент „Радіо Свобода“ Михайло Міхалішко.

Під час бенкету у суботу ввечорі відбулося вручення журналістичних нагород Вашінгтонської Групи Українському відділові радіопередачі „Голос Америки“ та Українській службі „Радіо Свобода“ за вагомий внесок у справу донесення до слухачів України правдивих інформацій про події у світі, донесення до них слова правди, свободи і демократії. Нагороди прийняли директор „Голосу Америки“ Джефрі Кован та директор „Радіо Свобода“ Кевин Клос.

Зворушливою була ілюстрована прозірками розповідь заступниці асистента Президента і заступниці шефа персоналу Першої лейді, українки з походження Мелані Старіншак-Вервір, яка у зв'язку із своєю працею супроводжувала президентську пару під час її першої офіційної візити до Києва. Особливо цікаво було довідатися про те, як реагували Президент та Перша лейді на Україну, які почуття викликало у них побачене та про деталі офіційних прийнять, недоступні для ока зовнішнього спостерігача.

Конференція, як і кожного року, сповнила не лише місію конкретних обговорень насущних питань, але й висунула ряд напрямних до справи об'єднання української громади. У сполученні із конференцією Вашінгтонської Групи провели свої засідання Товариство Українських Американських Адвокатів, Українське Лікарське Товариство Північної Америки, відбулися також піврічні збори Федерації Асоціяцій Українсько-Американських Професіоналістів та Бізнесменів. Зустрічі включали товариське прийняття-буфет у будівлі „Геннетт“ у передвечір'я конференції, вищезгаданий бенкет та вручення журналістичних нагород у суботу ввечорі, після якого на одному із найвищих поверхів готелю було влаштовано кабаре із виступом дуету легкого жанру „Дарка і Славко“ та піяніста Андрія Стасіва. Недільний полудень був прикрашений сольовим виступом джазового піяніста і сопілкаря Джана Стеця, після чого учасники конференції мали змогу відвідати галерію Алли Роджерс у Джорджтавні, в експозиції якої були виставлені твори Олександра Погребінського та інших українських мистців.

Амбасадор України до ЗСА Ю. Щербак із президентом Вашінґтонської Групи Ю. Масюком.

ГЕНЕРАЛ АЛЄКСАНДР ЛЄБЕДЬ, один з керівників Конгресу російських громад, повідомив під час зустрічі з журналістами про свій намір кандидувати на пост президента у призначених на 16-го червня 1996 року виборах. Як відомо, Конгресові не вдалося переступити 5-відсоткову межу у грудневих виборах до Державної думи і тому він не матиме там своєї фракції, однак генерала А. Лєбєдя обрали депутатом поза партійними списками. І не лише його, але й молодшого брата — полковника повітряно-десантних військ Алєксєя Лєбєдя, з яким він має „однакові погляди на політику“. Генерал А. Лєбєдь пообіцяв оприлюднити свою передвиборчу програму після 11-го січня 1996 року, коли його офіційно затвердять одним з кандидатів на президента.

У глибокому смутку повідомляємо, що у понеділок 25-го грудня 1995 р. по тяжкій недузі упокоївся в Бозі

св. п.

МИХАЙЛО ГРИГОРЧУК

Залишив у смутку
дружину — СТЕФАНІЮ та
двох синів — РОМАНА
— ОРЕСТА з дружиною ОЛЕЮ та
двоє внуків — АНДРІЙКА і
— ХРИСТЮ

Про молитви за спокій душі просить родина.

У великому смутку і болі сповіщаємо родину, приятелів, знайомих та всю українську громаду, що 31-го грудня 1995 р. в East Greenwich, R.I. доля припинила назавжди почесний тривок життя нашого дорогого МУЖА, БАТЬКА, БРАТА, ДЯДЬКА, КУЗЕНА та ДІДУСЯ

бл. п.
інженера мех.

ЛЕВА ЯЦКЕВИЧА

уродж. 28-го вересня 1907 р. в Стрию.

Ґрадуанта Політехніки у Львові та Делеварського університету, кол. доцента Львівської Політехніки, емер. керівного мех. інж. Федеральної Агенції Naval Electronic System Engineering Center у Філядельфії, почесного члена товариства Українських Інженерів та Українського Спортового Осередку „Тризуб“, громадського діяча, літератора та журналіста.

ПАРАСТАС буде відправлений у Філядельфії 4-го січня о год. 7:30 вечора в похоронному приміщенні М. Насевича при 109 E. Tabor Rd., у Філядельфії.

ПОХОРОННІ відправи відбудуться в п'ятницю 5-го січня 1996 р. о год. 10-ій ранку в церкві Царя Христа при 1629 W. Cayuga St., а звідтіля на католицький цвинтар св. Марії у Факс Чейсі, Па.

Горем прибиті:
дружина — АЛЕКСАНДРА, 110 Deerfield Dr. E. Greenwich RI 02818
дочка — МОТРЯ ГОЛОВІНСЬКА з мужем АНДРІЯНОМ
внук — ТИМІШ ГОЛОВІНСЬКИЙ
сестра — ІРЕНА ЗАЛУЦЬКА
сестрінки — ЗЕНОН ЗАЛУЦЬКИЙ з дружиною ІРЕНОЮ та дітьми
— ІГОР ЗАЛУЦЬКИЙ
— ХРИСТИНА ЗАЛУЦЬКА
кузени — ВОЛОДИМИРА та МИКОЛА КАВКИ з родиною
родини ближча і дальша Яцкевичів в ЗСА й Україні
родина — БЕДНАРСЬКИХ в Канаді.

Замість квітів просимо складати пожертви:

На „Смолоскип“, на Українські Студії в Гарварді або добродійні цілі особистого бажання.

Молодий...

(Закінчення зі стор. 1)

ніколи її не цуралися. От і причина чому я почав працювати для поширення такої правди.

— Чи ви вважаєте, що можете справді писати історичну правду? Я завважую, що, на жаль, доволі часто тепер у різних історичних книжках переплітається як кажуть по німецьки: „Dichtung und Wahrheit" (поезія і правда).

— Моє кредо у праці є писати максимально наближено до об'єктивної правди. Але щоб це осягнути мушу триматися на теоретичному рівні, зрозуміти політичні явища европейські чи навіть світові і на тому тлі аналізувати українські події. Але я повинен подавати все, що правда, спираючись на документах, архівах чи навіть на розповідях очевидців, які однак треба порівняти із архіварними матеріялами. Ось тепер моєю ціллю написати працю про український націоналізм XX століття і саме збираю до цієї теми архівні матеріяли та тут вишукую ще живучих очевидців деяких подій. На заході є на цю тему книжки англійською мовою, як ось Дж. Армстронґа чи О. Мотиля, побував я вже в Празі, де знайшов архів про початки ОУН, в львівському архіві знайшов матеріяли про УВО у двадцятих роках.

— Чи це ваше перше перебування тут в ЗСА?

— Так, тут я вперше, завдяки стипендії Фулбрайта. Стараюся якнайбільше скористати, беру участь у різних історичних конференціях, як ось побував і брав участь в дискусії у конференції у пам'ять професора історії Євгена Лащика у Філядельфії на тему саме мені близьку, бо націоналізму. Але я вже раніше відвідував Англію і Чехію, а в Канаді, в Едмонтоні мав нагоду працювати із проф. Б. Кравченком та багато скористав. Там теж я натрапив на цікаві матеріяли про дисидентів, що допомогло мені відтак у праці п. з. „Незгодні", яка появилася цього року.

— Дозвольте мені на досить особисте питання. Як до вашої зміни ідентичности відносяться ваші батьки?

— Зовсім добре. Вони прийняли мою „переміну", як глибоке внутрішнє переконання. Вони цікавляться моєю працею, моїм покликанням та моїм пошуком за іншими молодими українцями, які бажають присвятитися справжній науці. Між іншим мусите знати, що я вважаю себе львів'янином, бо там ходив до школи, коли батько перебував на праці у Львові з цілою родиною. Тепер батьки перенеслися до Житомира, а я до Києва. Але мої зацікавлення носять мене по світі — я постійно маю якусь певну означену ціль для якої працюю, як ось тепер цей мій проєкт, що не так легкий до здійснення.

Розмова із Г. Касьяновим наповнює оптимізмом і надією, що таки є тепер молоді люди, які вкінці напишуть правду із нашої недавньої історії, що є відповідальними науковцями, які шукають за справжніми джерельними матеріялами і бажають їх опублікувати для майбутніх читачів. І так хочеться саме такій професійній людині дати якнайбільше матеріялу для висвітлення історії тих подій, що для мене і для вже дуже нечисленних очевидців були частиною нашого життя.

ПЕКІНСЬКИЙ НАРОДНИЙ суд вищої інстанції відхилив просьбу відомого китайського правозахисника Вея Шінщенга, залишивши без зміни проголошений раніше вирок — 14 років тюремного ув'язнення „за спробу повалити китайський уряд“. Дисидент В. Шінщенг дотепер просидів у тюрмах 15 років за те, що нібито передав чужинцям якісь „дуже важливі документи“. Міжнародні правозахисні організації, уряди і парламенти багатьох країн, в тому числі ЗСА, звернулися до влади комуністичного Китаю з проханням дати спокій невинній людині, однак Пекін робить своє. В. Шінщенг ще має останню можливість — подати відклик до Верховного суду КНР.

Ділимося сумною вісткою, що 31-го грудня 1995 р. на 96-му році життя відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

ВОЛОДИСЛАВА КІЦЮК

з дому СТАДНИК

народжена в Копичинцях, Україна.

ПАНАХИДА — у вівторок 2-го січня 1996 р. в похоронному заведенні Дучинські-Черко при 107 Йонкерс Аве., Йонкерс Н.Й. о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН — у середу 3-го січня 1996 р. о год. 9:00 рано з церкви св. Михаїла в Йонкерсі на український цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені у смутку:
сини — ЮЛІЯН в Україні з дітьми:
— УЛЯНА ТРЕТЯК з мужем БОГДАНОМ
— ТАТЯНА ЦІЛЬМАХ з мужем ВАЛЄРІЄМ
— ЯРОСЛАВ з дружиною МАРІЄЮ та дітьми:
— ОКСАНА КУЛИНИЧ з мужем ЛЮБОМИРОМ
— ЛЕСЯ ЩУР з мужем ЛЮБОМИРОМ
— СОНЯ СМИТ з мужем ҐЕРІ
— НАТАЛЯ
— ЯРОСЛАВ
— МАРТА Ш..ВЧИК з мужем АНДРІЄМ
дочки — ІРИНА К..РОД з дітьми:
— АДРІЯН з дружиною ОКСАНОЮ
— ІВАННА РІЙД
— ОЛЬГА ОБАРЕВИЧ з дітьми:
— ХРИСТИНА ПЕРРІ
— ДАНА РІДЖЕЛІ з мужем ГЕНК
правнуки — ЮРКО, ОЛЕСЬ, ЯРКО АНДРІЙКО, ВАСИЛЬКО, МАРК, НІКОЛЬ, СТЕФАН, ДАМЯН, ТАРАС, КСЕНЯ, ГРИГОРІЙ.

У невимовному смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що у суботу 31-го грудня 1995 року відійшла у вічність на 91-му році життя наша найдорожча МАМА, БАБУНЯ, ТЕЩА, БРАТОВА і ТЕТА

бл. п.

НАДІЯ із СУБТЕЛЬНИХ СТАДНИЦЬКА

ПАРАСТАС — в середу 3-го січня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Lytwyn & Lytwyn, 1600 Stuyvesant Ave., Union, N.J.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в четвер 4-го січня 1996 р. о год. 9:30 рано з української католицької церкви св. Івана Хрестителя при 719 Sandford Ave., Newark, N.J., а відтак на український цвинтар св. Марії, Fox Chase, Philadelphia, Pa.

Залишені у смутку:
донька — МАРІЙКА ГЕЛЬБІҐ з мужем ОМЕЛЯНОМ
внучки — АДРІЯНА і ЗЕНЯ
братова — ІВАННА СУБТЕЛЬНА

племінники з родинами:
— ОРЕСТ СУБТЕЛЬНИЙ
— ОКСАНА СУБТЕЛЬНА-ІСАЇВ
— ОЛЕГ і ІГОР СУБТЕЛЬНІ
кузен — ТАРАС ВАНЧИЦЬКИЙ з родиною
родини — ГУРАЄВСЬКИХ і СКОПЛЯКІВ
та ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді та Україні.

Замість квітів просимо пожертви складати на українські сироти в Бразилії, Україні та інших державах, через стипендійну акцію СУА.

Please forvard checks to UNWLA INC. 18 Talagraph Hill Rd. Holmdel, NJ 07733

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Відгукаючися на заклик Екзекутивного Комітету УНСоюзу про зложення пожертви на видавничий фонд „Свободи“ на покриття підвишки за поштову пересилку газети, ви можете свої пожертви складати у вашого секретаря відділу, або посилати прямо до адміністрації „Свободи“ на адресу:

30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

Іван Кедрин

У МЕЖАХ ЗАЦІКАВЛЕННЯ

ІСТОРІЯ, ПОЛІТИКА, ПРЕСА, СИЛЮЕТИ, РЕЦЕНЗІЇ

Стор. 542, ціна $20.00 з пересилкою.

SVOBODA BOOKSTORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

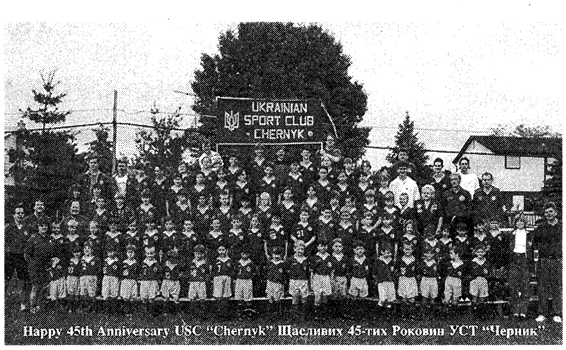
Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує 6% стейтового податку.

ЗАБОРОНЕНИЙ В 1960-ИХ РОКАХ по цілому світі лік „Талідомайд" починає знову появлятися, а разом із ним виникають жахливі спогади спричинених ним каліцтв і надія на можливість його придатности в лікуванні інших хворіб. Медичні дослідники, знаючи активність згаданого ліку в людськім тілі, вживали його для лікування прокази, одначе тепер випробовують його можливості у лікуванні туберкульози та інших недуг пов'язаних з вірусом АІДС. Чи їхні досліди будуть успішними, покаже майбутність, а тим часом ті, що народились каліками і до сьогодні терплять наслідки цього ліку.

УСТ „ЧЕРНИК" — 45 РОКІВ

На закінчення весняного чи осіннього сезонів футболу, УСТ „Черник", Воррен, Миш., видає бюлетень „Спортовець". Це є 14-сторінкове двомовне видання, гарно оформлене, а ще краще зредаґоване, з великою кількістю знімків з різних ділянок спорту. І ось передо мною видання „Спортовець", де на першій сторінці — на здивування багатьох, великий знімок усіх молодечих дружин футболу „Черника" зі своїми тренерами, ковчами і опікунами, зроблений з нагоди відзначення 45-их роковин УСТ „Черник", осідком якого тепер стало містечко Воррен, де найбільше скупчення українців метрополії Дітройту. Серце радіє, коли ми бачимо наших діточок, хлопців і дівчаток, починаючи від п'ятого до 19-го року життя, зі своїми батьками і опікунами — разом понад сто учасників. Усі вони беруть участь у Ворренській Молодечій Лізі, яка налічує коло 70 дружин. Як це сталось? Зорганізувати таку кількість дітей — це велике зусилля. Так, це була велика організаційна праця, повна посвяти і відповідальности, яку взяли на себе батьки дітей, колишні змагуни „Черника" і їхні приятелі. Під вмілим проводом Управи „Черника", особливо Осипи і Христіяна Шалаїв та Володимира Гнатюка, завершено справу, про яку ніхто й не думав. Праця та вимагала і вимагає жертвенности, посвяти, часу і доброї волі та зрозуміння усіх причетних до цього діла. Це справді подиву гідний почин.

Це велике зусилля поділяють усі ковчі: д-р Олег Лаврін, Володимир Гнатюк, Бернард Тобяньскі, Іван Копач, Андрій Гриньків, Марко Качмар, Христіян Шалай, Остап Мацілинський та Роман Колодчин. Менаджери, переважно мами дітей як Орися Девіто, Розмарі Журавська, Леся Лаврін, Шерон Вайт, Фред Геррісон, Даяна Омецінська, Христіян Шалай та Тамара Сливинська. Годі перелічити усіх,

Happy 45th Anniversary USC „Chernyk" — Щасливих 45-их Роковин УСТ „Черник"

які поділяють це зусилля, але не можна проминути Осипи Шалай за її вмілу, організаційну роботу УСТ „Черник", Даяни Омецінської та її співпрацівників за знамените редаґування „Спортовця" і Зенона Кущака за прекрасні фотознімки.

Сьогодні „Черник" не має репрезентативної дружини копаного м'яча дорослих, як це було від 50-их до 80-их років, але є надія, що невдовзі це стане дійсністю. У Воррен Молодечій Лізі бере участь вісім дружин „Черника" у таких вікових групах: нижче 6 років, 6–8 років (2), 8–10 років, 10–12 років (2), 12–14 років, нижче 19 років, разом понад 100 дітей.

Діти завзято вправляють, мають знамениту опіку, дуже гарно забезпечені — мають торби, однострої, жакети, виконані в синьо-жовтих кольорах з українською символікою, що разом дає гарні висліди і на площі. Із 8 дружин — шість дитячих дружин зайняли перші місця у своїх групах (7 дружин), а дві — четверте і п'яте місця. Славно! Висліди віддзеркалюють гарну працю ковчів і опікунів. Управа „Черника" не забуває і про те, щоб мати своїх суддів копаного м'яча, післала на курси молодих людей, оплачує половину коштів. Досі здало іспит 10 суддів. Інші ділянки спорту, крім копаного м'яча, — це круглі — Леонард Маціборський, президент, ґолф — Христіян Шалай, през., лещатарство — Леся Лаврін, през.

У сьогоднішніх умовах молоді батьки посвячуються для своїх дітей в різних ділянках спорту, а самі використовують свій вільний час у родах спорту, які їм підходять до їхнього віку, стажу, дає їм приємність і задоволення.

З нагоди 45-літнього ювілею складаємо Управі УСТ „Черник", членам, змагунам найщиріші ґратуляції та побажання якнайкращих успіхів у майбутньому. Нехай ваш почин стане прикладом для інших українських осередків, на славу українського спорту в Америці.

Володимир Дидало

Великий ...

(Закінчення зі стор. 2)

ського. За таке „незнайство" стидно. Так само ганебно не визнати авторства блискучої стрілецької пісні Лева (Льоня) Лепкого „Мав я раз дівчиноньку". Таж усі ці пісні зі співаника УСС-ів „Сурма", що його перевидано, спеціяльно для України, у ЗСА 1990 р. Цей співаник мусить мати і ансамбль МВС. Тенор-соліст А. Гайдаренко дуже добрий, а без зайвого форсування буде ще ліпший. В чудовій стрілецькій співанці „Гей, ви стрільці січовії" (її немає у „Сурмі") большевицькі посіпаки змінили текст по першій стрічці на компромітуючий стрілецтво і нас усіх. Тому треба відкинути провокаційний текст і співати оригінальний або створити патріотичний, новий. В пісні „Ой у полі верба" знамените крещендо, чому тоді декрещендо без ступневости, притьмом? „Сусідка" — обробка пісні для ефекту, який своїм довжелезним віддихом у сольо осягає тенор-соліст. Тільки щоб той соліст вимовляв так як люди говорять — „венґерко", а не „венгерко". Ім'я тенора О. Кулєшов. Нелегка, проте полоняюча була остання точка вечора — „Гопак", де балет, хор і оркестра зосередили всю свою наснагу, щоб пам'ятно закінчити свій виступ. І в цьому їм пощастило.

Національним славнем „Ще не вмерла Україна", як і годиться, закінчився концерт. Залишив він учасникам імпрези (з малими винятками) пам'ятний спогад круговороту чарівливости рідного, патріотичного слова та унікальної звабливости української пісні.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Обрано членів Екзекутиви КУК

Нова Екзекутива та Президія Централі Конґресу Українців Канади (КУК) зустрілася у Вінніпеґу в суботу, 9-го грудня 1995 року, щоб розпочати плянування діяльності КУК на наступні три роки.

Привітавши всіх членів Екзекутиви, президент КУК Олег Романів відкрив засідання. Після того Екзекутива приступила до тайного голосування на пости КУК. У наслідок чого були вибрані такі особи: Євген Чолій (Провінційна рада КУК Квебеку) — перший заступник президента, Соня Бейзик (Комітет Українок Канади) — другий заступник президента, Євстахій Дзвоник (Братство Українців Католиків) — генеральний секретар, Софія Качор (Пласт) — касир.

Перше засідання новообраної Президії КУК розпочалося відразу по закінченні засідання Екзекутиви. Президія КУК переглянула резолюції, які були прийняті на 18-му З'їзді українців Канади і передала їх до відповідних комітетів для дальшого розгляду та рекомендацій їх виховання. На голів різних комісій КУК було вибрано таких осіб: Леся Швалюк (Провінційна Рада КУК Манітоби) — стратеґічне плянування, Мирослава Підгірна (СУМ) — зв'язки Канади з Україною, Євген Чолій (Провінційна Рада КУК Квебеку) — статус, Адріян Бойко (Провінційна Рада КУК Саскачевану) — зв'язки з урядом, Орися Сушко (Союз Українок Канади) — інформація, Соня Бейзик (Комітет Українок Канади) — освіта, Богдан Герчак (Провінційна Рада КУК Британської Колумбії) — Комісія громадського розвитку, Софія Качор (Пласт) — фінанси, Євген Дувалко (Іміґраційна Служба) — іміґрація.

В інших справах Президія КУК затвердила рішення провести 19-ий Конґрес Українців Канади у 1998 році в Едмонтоні. А також вибрано Торонто, як місце для проведення щорічної конференції в жовтні або листопаді 1996 році.

Далі переглянено звіт президента, Фінансової комісії і Конґресової комісії, а також коротко поінформовано членів Президії про діяльність Канадсько-української фундації і Програми Канадсько-українського партнерства.

Президія КУК також зформулювала тимчасовий комітет для ініціювання підготови плянів святкування в пам'ять десятої річниці чорнобильської трагедії і святкування п'ятої річниці незалежности України в 1996 році.